

ČERVÁNKY NOVÉHO OKULTISMU

(první přednáška)

Dnes bude mým úkolem podat ~~XVII.~~ ^{první} především čistě dějinnou úvahu, po které pak bude pozítí následovat to, co nás může hlouběji uvést do impulsů rosekruciánského myšlení, chtění a jednání. Porozumět dnešnímu rosekruciánství lze pouze tehdy, vpíše-li se do duše, že rosekruciánství není něco, co by mělo jednou provždy nějakou historickou normu, nýbrž že je vlastně něčím jiným v každém století. Je tomu tak proto, že se stále musí přizpůsobovat současným poměrům. Je nám přece jasné, že vlastní základní impulsy duchovní vědy se musejí stále více vžívat do nynější kultury, že je to však obtížné v západní kultuře, kde se nalézáme. Není možné stát se jiným člověkem ze dne na den vlivem duchovní vědy, protože svojí karmou jsme se zrodili do západní kultury. Nemáme to tak snadné jako vyznavači jakýchkoli lidských pospolitostí, kteří mohou vycházet z rasových nebo náboženských předpokladů. Neboť musí přece být naším základním principem to, že nestojíme snad na půdě nějakého náboženského vyznání, nýbrž v rozmanitých systémových náboženských uspořádáních spatřujeme jeden spirituální život. Toto spirituální zrno pravdy ve všech náboženských světových názorech má vyhledávat duchovní věda. Je samozřejmé, že anthroposof jako západní člověk bude snadno nepochopen především různými náboženskými vyznáními a světovými názory, které kolem sebe vidíme.

Jestliže správně pochopíme, čím chceme jako duchovní badatelé být, potom musíme pevně stát na půdě — na půdě dějinného vývoje. Musíme pochopit, že duchovní věda je událostí uvnitř dějinného vývoje. Každý z těch, kdo zde sedí, byl vtělen v každé kulturní epoše, a to opakovaně. Jaký je ale nyní smysl těchto vtělení? Proč musí člověk zažít toto rozmanité školení vlivem svého života v různých kulturních vývojových obdobích? Tato otázka přivedla Lessinga k jeho vyznání ideje reinkarnace. Lessing si říkal: „Lidé dříve procházeli různými kulturními epochami, a opět se musejí navracet, aby se naučili něčemu novému a to staré spojovali s novým.“ Lessing uvažoval asi takto: „Musí to mít nějaký smysl, jestliže procházíme různými inkarnacemi.“ A tento smysl spočívá právě v tom, že se člověk v každé nové inkarnaci přiučí něčemu novému k tomu starému.

Již často bylo poukázáno na to, že následující období se navzájem zcela lišila. Dnes má být přesněji poukázáno na mimořádně důležitou dobu, na

třinácté století. Můžeme říci, že v oné době inkarnovaní lidé zažili něco zcela zvláštního, něco, co v jiných dobách vtělení lidé nemohli prožít. A co teď řeknu, říkám ve smyslu všech, kteří směli prodělat vyšší duchovní život, a kteří jsou dnes opět inkarnováni. Ti všichni to vědí.

Ve třináctém století pro všechny lidi existovala duchovní temnota, i pro nejosvícenější duchy, i pro zasvěcence. Všechno, co se tehdy ve třináctém století vědělo o duchovních světech, vědělo se vlivem podání nebo od již dříve zasvěcených, kteří probouzeli své vzpomínky na to, co tehdy prožili. Ale po krátkou dobu nedovedli ani tyto duchové bezprostředně nahlížet do duchovního světa. Toto krátké zatemnění muselo tehdy být, aby připravovalo to, co je charakteristické pro náš nynější věk: dnešní intelektuální, rozumovou kulturu. To je to důležité, co máme dnes v pátém poatlantském kulturním období. Nebylo tomu tak v řeckém kulturním období. Zde místo nynějšího rozumového myšlení převládalo bezprostřední nazírání. Člověk doslova spolurostl s tím, co viděl a slyšel, dokonce člověk tehdy spolurostl s tím, co myslel. Tehdy se tak příliš nehloubalo, jak se to děje dnes a musí se dát, neboť je to úkolem pátého poatlantského kulturního období.

Tehdy, ve třináctém století, musely se vybírat zcela zvlášť vhodné osobnosti pro zasvěcení a toto samotné zasvěcení se mohlo uskutečnit teprve po uplynutí oné krátké doby zatemnění. Dnes ještě není možné jmenovat ono místo v Evropě, kde se stalo to, co nyní řeknu. Ale v ne příliš vzdálené době může se říci i toto.

Dnes máme hovořit o ranních červánkách novějšího okultismu. Jde o to, že v oné době zatemnění žilo dvanáct lidí, dvanáct vynikajících duchů, kteří se spojili, aby podpořili pokrok lidstva. Všichni nemohli bezprostředně nahlížet do duchovního světa, ale mohli v sobě oživit vzpomínky na to, co prožili vlivem dřívějšího zasvěcení. A karma lidstva to řídila tak, že v sedmi z těchto dvanácti lidí bylo vtěleno to, co lidem zůstalo ze zbytků staré atlantské kultury. V mé knize „Tajná věda“ je již řečeno, že v sedmi moudrých učitelích prastaré posvátné Indie bylo přineseno to, co zůstalo z atlantského období. Těchto sedm mužů, kteří se ve třináctém století znovu vtělili, kteří tvořili jednu část z oněch dvanácti, to právě byli ti, kteří se mohli dívat zpět na sedm proudů staré atlantské kultury a na to, co jako těchto sedm proudů dále žilo. Každá z těchto sedmi osobností mohla zúrodnit jen jeden z těchto proudů pro tehdejší a dnešní dobu. K těmto sedmi se připojili čtyři jiní, kteří nemohli pohlížet zpět na dávno uplynulý pravěk, jako prvně jmenovaných sedm mudrců, nýbrž tyto čtyři osobnosti mohly pohlížet zpět na to, co si lidstvo osvojilo z okulturních pravd ve čtyřech poatlantských kulturních obdobích. První dovedl pohlížet zpět na dobu praindickou, druhý na

praperskou, třetí na egyptsko-chaldejsko-babylonsko-asyrskou a čtvrtý na dobu řecko-latinskou. Tito čtyři se sjednotili se sedmi do kolegia moudrých mužů ve třináctém století. Dvanáctý měl jistou měrou nejméně vzpomínek, byl nej intelektuálnější; měl za úkol pěstovat zejména zevní vědy. Těchto dvanáct individualit žilo nejen dále v zážitcích západního okultismu, nýbrž se také mohly vtělovat do osobností, které o okultismu něco věděly. Zcela zvláštní formou na to poukazuje Goethe ve své básni „Tajemství“¹.

Tedy mluvíme o dvanácti vynikajících individualitách, a k nim se přidružil třináctý, který po období zatemnění měl být vyvolen, aby dosáhl zasvěcení, nutného pro západní kulturu. Okolnosti jsou tajuplné a ačkoli následující vám mohu pouze vyprávět, pro mne je to všechno naprosto objektivní pravda. Můžete si to však ověřit, jestliže shrnete všechno, co již bylo řečeno anthroposoficky orientovanou duchovní vědou během posledních let, a přiberete to, co víte ze zevních dějin od třináctého století.

Kolegium dvanácti moudrých mužů totiž vědělo, že se v této době mělo narodit dítě, které v době Kristovy události žilo v Palestině a které bylo u mystéria na Golgotě. Tato individualita měla výraznou vzdělanost srdce, ano, zcela neobyčejnou důvěrnou vroucí citovou kultivaci, jakou si mohla získat jen v tomu odpovídajících vztazích. V tomto dítěti byla vtělena mimořádně spirituální individualita. Nyní se muselo stát něco, co se nemůže již nikdy opakovat pod stejnou formou. To následující není snad žádným modelovým vzorem iniciace, nýbrž představuje to zcela výjimečnou událost. Toto dítě muselo totiž být vyňato z okolí, do něhož se zrodilo a v opečovávání dvanácti mudrců mělo být přeneseno na jisté místo v Evropě. Nyní ale nebylo nejdůležitější to, co zevně činilo dvanáct mudrců, nýbrž bylo právě významné to, že dítě vyrůstalo v okolí dvanácti mudrců. Tím proudila moudrost dvanácti mužů do dítěte. Takto například jeden z dvanácti měl v sobě moudrost Marsu, a tím měla ona duše v sobě zcela určitým způsobem ustanovený život, vznikla v ní zvláštní duševní nálada vlivem kultury Marsu. Tato marsická kultura spočívala mimo jiné například v tom, že duše obdržela určitou schopnost obhajovat s nadšením okultní vědy. Podobná planetární ovlivňování se děla se zřetelem k ostatním duším. Vlivem souzvuků různých proudů, které vycházely z dvanácti mudrců, byla duše tohoto dítěte harmonicky formována. Takto dítě vyrůstalo pod stálou ochranou dvanácti. Po jistém čase -když se z dítěte stal přibližně dvacetiletý mladík- dovedl vyjadřovat něco, co bylo jakoby odrazem dvanácti proudů moudrosti. A to, co se zde projevovalo, bylo něco nového, i pro dvanáct mudrců. Proměna nastala vlivem silných organických změn. Také tělesně se dítě hodně odlišovalo od jiných lidí. Občas bylo velmi nemocné, stalo se

¹ Die Geheimnisse.

zcela průhledné; mladíkovo tělo jako by zprůsvitnělo. A potom nastala doba, kdy duše na několik dnů tělo zcela opustila. Mládenec zde ležel jakoby mrtvý. A když se duše vrátila nazpět, dokonalo se něco, co bylo jako zcela novým zrozením dvanácti moudrostí, takže i dvanáct mudrců se mohlo od mladíka naučit něčemu zcela novému. Nyní mohl mluvit o úplně nových zážitcích. Mohl vlivem mystéria na Golgotě zažít něco podobného jako Pavel před Damaškem. Tím byla dána možnost, aby všechny světové názory, náboženské a vědecké — a v podstatě je pouze dvanáct takových světových názorů—byly shrnuty do jednoho jediného, který se zrodil z těchto dvanácti. Byla dána možnost, že se dvanáct světových názorů mohlo pospojovat v jeden, který těm všem ostatním všem mohl zjednat po právu. O tom, o čem se učilo, přijde na řadu pozítí. Teď ale musí být řečeno, že mladík brzy nato zemřel; měl vyměřeno jen krátké pozemské bytí. Jeho posláním bylo právě myšlenkově shrnout dvanáct proudů moudrosti, pořádně je prožít a vytvořit něco nového, co mohl potom zanechat dvanácti mudrcům, kteří to měli zpracovat. Tímto byl dán důležitý impuls. Individualita, od které tento impuls vyšel, se jmenovala Christian Rosenkreutz. Stejná individualita se znovu zrodila ve čtrnáctém století, a tentokrát trval její pozemský život přes sto let. V tomto pozemském životě učinila i zevně plodné to, co v oné krátké době zažila. Procestovala celý Západ a téměř celou tehdy známou Zemi, aby novým způsobem znovu přijala všechnu moudrost, z níž jí v předcházejícím životě přicházel popud k novému impulsu, který měl jako esence vkapávat do celé kultury tehdejší doby.

Tento nový prvek se vyjadřoval také exoterně. Tak například do Lessingova života působila inspirace této bytosti. To se ovšem nedá zevně dokázat. Ale celý Lessingův způsob myšlení je takový, že ten, kdo zná tyto věci, může tento rosekruciánský impuls vnímat. Nebo na příklad i v devatenáctém století, které bylo přece tak velmi nevhodné k takovým idejím jako je karma, reinkarnace a tak dále, působil tento impuls exoterně. Je zajímavé, že právě v oné době, ke konci čtyřicátých let, jedna vědecká společnost stanovila cenu za nej lepší filosofickou práci o nesmrtnosti duše. Mezi zaslanými pracemi byl také spis od Widenmanna, jenž pak obdržel cenu. Ta práce se zastávala domněnky o opakovaných pozemských životech duše. Přirozeně nemluví se v ní o reinkarnaci tak, jako se dnes děje prostřednictvím duchovní vědy, ale je zajímavým faktem, že tehdy vznikl takový spis a byl vyznamenán cenou. Také jiní tehdejší filosofové se vyslovili o opakovaných pozemských životech duše. Tedy nikdy se zcela nepřetrhla nit víry v reinkarnaci a karmu. A také první spisy zakladatelky Theosofické společnosti, velké osobnosti H. P. Blavatské, se dají vysvětlit jen tehdy, pozná-li se v jejich základech spočívající rosekruciánská inspirace.

Rudolf Steiner